

2021. AASTA KONKURSIKUTSE
MITUT RIIKI HÕLMAVAD PROGRAMMID

Siseturul ja kolmandates riikides vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 1144/2014 võetavatele põllumajandustoodete teavitus- ja müügiedendusmeetmetele eraldatavad toetused

(2021/C 31/07)

Sisukord

	<i>Lehekülg</i>
0. Sissejuhatus	29
1. Taust	30
2. Eesmärgid, teema ja prioriteedid, tegevused, mida saab rahastada, eeldatav mõju	30
AGRIP-MULTI-2021-IM	30
Eesmärgid	30
AGRIP-MULTI-2021-IM-ORGANIC	31
Eesmärgid	31
AGRIP-MULTI-2021-IM-SUSTAINABLE	31
Eesmärgid	31
AGRIP-MULTI-2021-IM-PROPER-DIET	32
Eesmärgid	32
AGRIP-MULTI-2021-TC-ALL	32
Eesmärgid	32
AGRIP-MULTI-2021-TC-ORGANIC	32
Eesmärgid	32
Rahastamiskõlblikud tegevused	32
Eeldatav mõju	32
3. Olemasolevad eelarvevahendid	33
4. Ajakava ja tähtajad	34
5. Vastuvõetavus	34
6. Toetuskõlblikkus	35
Rahastamiskõlblikud osalejad	35
Konsortsiumi koosseis	37
Rahastamiskõlblikud tegevused	37
Geograafiline asukoht (sihtriigid)	39
Kestus	39
7. Finants- ja tegevussuutlikkus ja kõrvalejätmine	39
Finantssuutlikkus	39
Tegevussuutlikkus	39
Kõrvalejätmine	40
8. Hindamis- ja otsustusprotsess	41
9. Hindamiskriteeriumid	41

10. Toetuslepingute õiguslik ja rahaline koostamine	42
Alguskuupäev ja projekti kestus	42
Tulemused	43
Toetuse vorm, rahastamismäär ja maksimaalne toetussumma	43
Eelarve kategooriad ja kulude abikõlblikkuse reeglid	43
Aruandlus ja toetuste maksmise kord	44
Sertifikaadid	44
Tagasinõudmiste vastutussüsteem	44
Eelmaksetagatis	44
Projekti elluviimisega seotud sätted	45
Lepingu rikkumine ja mittetäitmine	45
11. Abi	45
12. NB!	46

0. Sissejuhatus

Käesolev ELi konkursikutse on mõeldud meetmetoetuste eraldamiseks siseturul ja kolmandates riikides rakendatavate Euroopa põllumajandustoodete teavitus- ja müügievendusmeetmeteks (AGRIP programm) mitut riiki hõlmavate programmide kaudu.

Selle Euroopa Liidu rahastusprogrammi reguleeriv raamistik on kehtestatud järgneva.

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL, Euratom) 2018/1046 ⁽¹⁾ (ELi finantsmäärus),
- põhiõigusakt (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1144/2014) ⁽²⁾,
- komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2015/1829 ⁽³⁾ ja
- komisjoni rakendusmäärus (EL) 2015/1831 ⁽⁴⁾.

Konkursikutse on algatatud vastavalt 2021 tööprogrammile ⁽⁵⁾ ja seda juhib Tarbija-, Tervise-, Põllumajandus- ja Toiduküsimuste Rakendusamet (CHAFEA), kellele Euroopa Komisjon usaldas müügievenduspoliitika haldamise.

Konkursikutse hõlmab järgmist nelja siseturu teemat.

- AGRIP-MULTI-2021-IM (teema 1) – siseturg
- AGRIP-MULTI-2021-IM-ORGANIC (teema 2) – siseturg
- AGRIP-MULTI-2021-IM-SUSTAINABLE (teema 3) – siseturg
- AGRIP-MULTI-2021-IM-PROPER-DIET (teema 4) – siseturg

Lisaks hõlmab see järgmist kaht teemat kolmandates riikides.

- AGRIP-MULTI-2021-TC-ALL (teema 5) – kolmandad riigid
- AGRIP-MULTI-2021-TC-ORGANIC (teema 6) – kolmandad riigid

Kutsume teid üles hoolikalt läbi lugema konkursikutse dokumente rahastus- ja hankeportaalis, eeskätt seda konkursikutse dokumenti, toetuslepingu näidist, ELi rahastus- ja hankeportaali veebipõhine käsiraamat, AGRIP programmi juhend ja ELi toetused – annoteeritud toetusleping.

Need dokumendid jagavad selgitusi ja vastuseid küsimustele, mis teil võivad tekkida taotluse ettevalmistamisel.

- konkursikutse dokument kirjeldab järgmist:
 - tausta, eesmärgi, ulatust, tegevusi, mida on võimalik rahastada ja oodatud tulemusi (punktid 1 ja 2);
 - ajakava ja ettenähtud eelarve (punktid 3 ja 4);
 - vastuvõetavus- ja rahastamiskõlblikkuse tingimused, finants- ja tegevussuutlikkuse kriteeriumid ja välistamiskriteeriumid (punktid 5, 6 ja 7);
 - hindamis- ja otsustusprotsess (punkt 8);

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1)

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta määrus (EL) nr 1144/2014 siseturul ja kolmandates riikides võetavate põllumajandustoodete teavitus- ja müügievendusmeetmete kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 3/2008 (ELT L 317, 4.11.2014, lk 56).

⁽³⁾ Komisjoni 23. aprilli 2015. aasta delegeeritud määrus (EL) 2015/1829, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1144/2014 siseturul ja kolmandates riikides võetavate põllumajandustoodete teavitus- ja müügievendusmeetmete kohta (ELT L 266, 13.10.2015, lk 3).

⁽⁴⁾ Komisjoni 7. oktoobri 2015. aasta rakendusmäärus (EL) 2015/1831, milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1144/2014 kohaldamise eeskirjad (siseturul ja kolmandates riikides võetavate põllumajandustoodete teavitus- ja müügievendusmeetmete kohta) rakenduseeskirjad (ELT L 266, 13.10.2015, lk 14).

⁽⁵⁾ Komisjoni 16. detsembri 2020. aasta rakendusotsus C(2020) 8835 final, mis hõlmab 2021. aasta tööprogrammi vastuvõtmist ja põllumajandustoodete müügievenduse elluviimise rahastamisotsust.

- hindamiskriteeriumid (punkt 9);
- toetuslepingute õiguslik ja rahaline koostamine (punkt 10);
- veebipõhine kasutusjuhend ja AGRIP programmijuhend toob esile järgmise:
 - protseduurid konkursikutsete registreerimiseks ja esitamiseks veebis ELi rahastus- ja hankeportaali („portaal“) kaudu;
 - soovitusel taotluse ettevalmistamiseks;
- annoteeritud toetusleping hõlmab järgmist:
 - üksikasjalikke märkusi toetuslepingu kõikides sätetes, mis tuleb allkirjastada selleks, et saada toetust (sh kulude abikõlblikkus, maksegraafik, kõrvalkohustused jne).

Soovitav on külastada põllumajandustoodete müügiesituse veebilehte, et tutvuda varasemalt rahastatud projektide loeteluga.

1. Taust

AGRIP programmi üldeesmärk on suurendada ELi põllumajandussektori konkurentsivõimet.

Selle konkursikutses eesmärgid on järgmised.

- a) Parandada teadlikkust ELi põllumajandustoodete väärtusest ja tootmisviisidele kohaldatavatest kõrgetest standarditest liidus;
- b) suurendada ELi põllumajandustoodete ja teatud toiduainete konkurentsivõimet ja nende tarbimist ning tõsta nende profiili nii ELis kui ka väljaspool seda;
- c) suurendada ELi kvaliteedikavade tuntust ja nende tunnustamist;
- d) suurendada ELi põllumajandustoodete ja teatud toiduainete turuosa, pöörates erilist tähelepanu suurima kasvupotentiaaliga turgudele kolmandates riikides;
- e) taastada normaalsed turutingimused raskete turuhäirete, tarbijate usalduse kaotamise või muude konkreetsete probleemide korral.

2. Eesmärgid, teema ja prioriteetid, tegevused, mida saab rahastada, eeldatav mõju

AGRIP-MULTI-2021-IM

Eesmärgid

- Teavitus- ja müügiesituseprogrammide puhul, mille eesmärk on suurendada teadlikkust ja edendada nende tunnustamist määruse (EL) nr 1144/2014 artikli 5 lõike 4 punktides a ja c nimetatud liidu kvaliteedikavadest, eesmärgiga suurendada teadlikkust liidu kvaliteedikavadest ja nende tunnustamist, täpsemalt:
 - a) kvaliteedikavad: kaitstud päritolunimetusega (KPN) toode, kaitstud geograafilise tähisega (KGT) toode, garanteeritud traditsiooniline toode (GTT) ja vabatahtlikud kvaliteedimõisted;
 - b) liidu äärepiirkondadele piirkondadele iseloomulike kvaliteetsete põllumajandustoodete logo.

Üks oodatavatest tulemustest on suurendada liidu kvaliteedikavade logode äratundmist Euroopa tarbijate seas. Eurobaromeetri eriuuringu (nr 504) kohaselt tunneb üksnes 14 % Euroopa tarbijatest kaitstud päritolunimetusega (KPN), 20 % tunneb kaitstud geograafilise tähisega (KGT) toodete logosid ja 14 % garanteeritud traditsiooniliste toodete logo (need on liidu peamised kvaliteedikavad).

Eeldatav lõplik mõju on suurendada teadlikkust liidu kvaliteedikava kohta ja liidu kvaliteedikavades registreeritud liidu põllumajanduslike toiduainete konkurentsivõimet ja tarbimist, tõsta nende profiili ning laiendada nende turuosa.

VÕI

- Teavitus- ja müügiesendussprogrammide korral, mille eesmärk on rõhutada liidu põllumajanduslike tootmisviiside eripära ja Euroopa põllumajanduslike toiduainete omadusi, samuti määruse (EL) nr 1144/2014 artikli 5 lõike 4 punktis d nimetatud kvaliteedikavasid:

eesmärk on rõhutada liidu põllumajanduslike tootmisviiside vähemalt üht eripära, eelkõige toidu ohutust, jälgitavust, autentsust, märgistamist, toitumise ja tervise aspekte (sh õigeid toitumistavasid ja tingimustele vastavate alkohoolsete jookide vastutustundlikku tarbimist), loomade heaolu, samuti põllumajandustoodete ja toiduainete omadusi, eelkõige neid, mis iseloomustavad nende kvaliteeti, maitset, mitmekesisust või traditsioone.

Eeldatav mõju on suurendada tarbijate teadlikkust liidu põllumajandustoodete väärtusest ning suurendada liidu asjaomaste põllumajanduslike toiduainete konkurentsivõimet ja tarbimist, tõsta nende profiili ning laiendada nende turuosa.

AGRI-MULTI-2021-IM-ORGANIC

Eesmärgid

Eesmärk on suurendada teadlikkust liidu mahetootmise kvaliteedikavadest ja edendada nende tunnustamist.

Liidu mahetootmise meetodi kvaliteedikavadele pühendatud teavitus- ja müügiesendussprogrammid peaksid olema siseturu peamine prioriteet, kuna see kava annab tarbijatele kindluse toote jätkusuutlikkuse, kvaliteedi ja omaduste ja kasutatud tootmisprotsessi osas, suurendavad keskkonnakasut, loovad asjaomastele toodetele lisandväärtust ja edendavad nende turustamisvõimalusi.

Üks oodatavatest tulemustest on veelgi suurendada ELi mahetoote logode äratundmist Euroopa tarbijate seas. Eurobaromeetri eriuuringu (nr 504) kohaselt on alates 2017. aastast on Euroopa tarbijate teadlikkust mahetootmise logost kasvanud 29 protsendipunkti võrra ehk 56 % Euroopa tarbijatest tunnevad ELi mahetootmise logo ära.

Oodatav lõplik mõju on suurendada Euroopa tarbijate teadlikkust liidu mahetootmise kvaliteedikavast, et suurendada liidu mahetoodete konkurentsivõimet ja tarbimist, tõsta esile nende profiili ning laiendada nende turuosa.

AGRI-MULTI-2021-IM-SUSTAINABLE

Eesmärgid

Meetmed peaksid rõhutama liidu põllumajanduse jätkusuutlikkust, rõhutades selle kasulikku rolli kliimameetmete ja keskkonna toetamisel.

Meetmed peaksid käsitlema seda, kuidas müügiesendusega hõlmatud toode (tooted) ja selle/nende tootmismeetod(id) edendavad:

- a) kliimamuutuste leevendamise arutelu (nt kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine) ja/või kohandamine (vee säästmine, karmi kliimaga vastupidavad põllukultuurid ja nende sordid) ja
- b) vähemalt üht järgnevast:
 - i) bioloogilise mitmekesisuse säilitamine ja loodusvarade säästlik kasutamine (nt ürgne loodus, maastik, geneetilised vahendid);
 - ii) jätkusuutlik veemajandamine (nt veekasutamise efektiivsus; toitainete või pestitsiidide koguse vähendamine);
 - iii) mulla jätkusuutlik majandamine (nt kaitse erosiooni eest; toitainete tasakaal; hapestamise vältimine; sooldumine; pestitsiidide vähendamine);
 - iv) jätkusuutlikud, süsinikdioksiidi heidete seisukohast tõhusamaid loomakasvatuse meetodid;
 - v) antimikroobikumide kasutamise vähendamine;
 - vi) toidukao ja -raiskamise vähendamine;
 - vii) jätkusuutlik tarbimine;
 - viii) loomade heaolu.

AGRIP-MULTI-2021-IM-PROPER-DIET*Eesmärgid*

Euroopa Komisjon on pühendunud õigete toitumistavade edendamisele kooskõlas komisjoni valge raamatuga „Toitumise, ülekaalulisuse ja rasvumisega seotud terviseküsimustega tegelemise Euroopa strateegia“⁽⁶⁾. Meetmetega rõhutatakse värske puu- ja köögiviljade tarbimise kasulikkust tasakaalustatud toitumisel. Sõnumid peaksid eriti keskenduma eesmärgile süüa iga päev vähemalt viis portsjonit mitmesuguseid puu- ja köögivilju; puu- ja köögiviljade koht toidupüramiidis; kasulik tervisemõju jne.

Eesmärk on suurendada värske ELi puu- ja köögiviljade tarbimist tarbijate teavitamisega tasakaalustatud ja õigetest toitumistavadeist.

Eeldatav lõplik mõju on suurendada asjaomaste ELi puuviljade ja juurviljade põllumajanduslike konkurentsivõimet ja tarbimist, tõsta nende profiili ning laiendada nende turuosa.

AGRIP-MULTI-2021-TC-ALL*Eesmärgid*

Teavitus- ja müügiedendusprogrammid on suunatud ühele või mitmele kolmandale riigile.

Nende programmide eesmärk on kooskõlas määruse (EL) nr 1144/2014 artiklites 2 ja 3 sätestatud üldiste ja kindlate eesmärkidega, kus rõhutatakse eeskätt rõhutada liidu põllumajanduslike tootmisviiside vähemalt üht eripära, eelkõige toidu ohutust, jälgitavust, autentsust, märgistamist, toitumise ja tervise aspekte, loomade heaolu, keskkonnasäästlikkust ja kestlikkust, samuti põllumajandustoodete ja toiduainete omadusi, eelkõige neid, mis iseloomustavad nende kvaliteeti, maitset, mitmekesisust või traditsiooni.

Oodatav lõplik mõju on suurendada liidu põllumajanduslike toiduainete konkurentsivõimet ja tarbimist, tõsta esile nende profiili ning laiendada nende turuosa sihtriikides.

AGRIP-MULTI-2021-TC-ORGANIC*Eesmärgid*

Eesmärk on suurendada teadlikkust konkreetsetest liidu mahetootmise kvaliteedikavast mis tahes kolmandas riigis.

Liidu mahetootmise meetodi kvaliteedikavadele pühendatud teavitus- ja müügiedendusprogrammid peaksid olema peamine prioriteet, kuna see kava annab tarbijatele kindluse toote jätkusuutlikkuse, kvaliteedi ja omaduste ja kasutatud tootmisprotsessi osas, suurendavad keskkonnakasut, loovad asjaomastele toodetele lisandväärtust ja edendavad nende turustamisvõimalusi.

Oodatav lõplik mõju on suurendada Euroopa tarbijate teadlikkust liidu mahetootmise kvaliteedikavast, et suurendada liidu mahetoodete konkurentsivõimet ja tarbimist, tõsta esile nende profiili ning laiendada nende turuosa.

Rahastamiskõlblikud tegevused

Rahastamiskõlblikud tegevused antud konkursikutse raames hõlmavad teavitus- ja müügiedenduskampaaniaid, mis on loetletud määruse (EL) nr 1144/2014 artiklis 5 toodud tooted ja skeemid. Edasised üksikasjad on leitavad punktis 6 „Rahastamiskõlblikud tegevused“.

Eeldatav mõju

Konkursikutse eeldatav lõplik mõju on suurendada ELi põllumajanduslike toiduainete konkurentsivõimet ja tarbimist ja/või suurendada teadlikkust ELi kvaliteedikavadeist, tõsta nende profiili ning laiendada nende turuosa sihtriikides.

Lisateavet põllumajandustoodete müügiedenduse talituse kohta vt <https://ec.europa.eu/chafea/agri/en>

⁽⁶⁾ KOM(2007) 279 (lõplik), 30.5.2007.

3. Olemasolevad eelarvevahendid

Konkursikutse olemasolevad eelarvevahendid on 82 400 000 eurot.

Seda eelarvet on võimalik suurendada maksimaalselt 20 %.

Allolevas tabelis on kajastatud täpne teave eelarve kohta lähtuvalt teemast.

Siseturg

Teema	Teema eelarve	Teema üksikasjad
1 – AGRIP-MULTI-2021-IM	4 200 000 eurot	Teavitus- ja müügiedendusprogrammid eesmärgiga suurendada teadlikkust määruse (EL) nr 1144/2014 artikli 5 lõike 4 punktides a ja c nimetatud liidu kvaliteedikavadest ja edendada nende tunnustamist VÕI Teavitus- ja müügiedendusprogrammid eesmärgiga rõhutada liidu põllumajanduslike tootmisviiside eripära ja Euroopa põllumajanduslike toiduainete omadusi, samuti määruse (EL) nr 1144/2014 artikli 5 lõike 4 punktis d nimetatud kvaliteedikavasid
2 – AGRIP-MULTI-2021-IM-ORGANIC	17 000 000 eurot	Teavitus- ja müügiedendusprogrammid eesmärgiga suurendada teadlikkust määruse (EL) nr 1144/2014 artikli 5 lõike 4 punktis b kindlaksmääratud liidu mahetootmise meetodi kvaliteedikavast ja edendada selle tunnustamist
3 – AGRIP-MULTI-2021-IM-SUSTAINABLE	12 000 000 eurot	Programmid, mis suurendavad teadlikkust liidu jätkusuutlikust põllumajandusest ja põllumajandustoodete sektori osatähtsusest kliimameetmete ja keskkonna jaoks
4 – AGRIP-MULTI-2021-IM-PROPER DIET	10 000 000 eurot	Teavitus- ja müügiedendusprogrammid eesmärgiga suurendada siseturul värske puu- ja köögiviljade tarbimist tasakaalustatud ja õigete toitumistavade abil (*). Selle teema alusel on rahastamiskõlblikud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 I lisa IX osas loetletud tooted ja XI osas loetletud värsked banaanid.

(*) Puu- ja köögivilju käsitlevate mitut riiki hõlmavate siseturule suunatud programmide taotlused on rahastamiskõlblikud ka teema AGRIP-MULTI-2021-IM alusel. Sel juhul peab teema AGRIP-MULTI-2021-IM alusel olema puu- ja köögivilju käsitlevate programmide sõnum muu kui puu- ja köögiviljade tarbimise kasulikkus tasakaalustatud ja õige toitumise osana (v.a kui puu- ja köögiviljad on seotud muu(de) too(de)tega).

Kolmandad riigid

Teema	Teema eelarve	Teema üksikasjad
5 – AGRIP-MULTI-2021-TC-ALL	25 200 000 eurot	Mis tahes kolmandale riigile (kolmandatele riikidele) (*) suunatud teavitus- ja müügiedendusprogrammid

6 – AGRIP-MULTI-2021-TC-ORGANIC	14 000 000 eurot	Teavitus- ja müügiedendusprogrammid eesmärgiga suurendada teadlikkust määruse (EL) nr 1144/2014 artikli 5 lõike 4 punktis b kindlaksmääratud liidu kvaliteedikavast ja edendada selle tunnustamist mis tahes kolmandas riigis/kolmandates riikides (**)
---------------------------------	------------------	---

(*) ÜRO andmeil vähim arenenud riikidele suunatud programmid on leitavad: https://www.un.org/development/desa/dpad/wp-content/uploads/sites/45/publication/ldc_list.pdf peaksid olema järjepidevad ELi arengueesmärkidega. Taotlejatelt palutakse esitada oma hinnang, kus selgitatakse miks ettepanekus kirjeldatud müügiedenduse programm ei kahjusta ELi arengupoliitika eesmärke vähimarenenud riigis, mis on müügiedendusprogrammi sihtrühm.

(**) Mitut riiki hõlmavad programmid, mis edendavad mahetooteid kolmandates riikides kohaldatakse teema all AGRIP- MULTI-2021-TC-ORGANIC. Neid ei saa kohaldada teema all AGRIP-MULTI-2021-TC-ALL välja arvatud juhul, kui mahetooteid kombineeritakse teiste toodetega.

Konkursikutse eelarvehandite saadavus sõltub siiani ELi eelarvapäeva institutsiooni 2021. aastal vastuvõetavast eelarvest.

Jätame endale õiguse mitte jagada või ümber jagada kõiki saadavalolevaid vahendeid kõigi konkursikutsel osalejate vahel, sõltuvalt saadetud taotluste arvutist ja hindamise tulemustest.

Kui asjaomase teema kohta ei ole pingereas piisavalt taotlusi, et kogu ettenähtud summa saaks ära kulutada, võib ülejäänud summa eraldada teistele teemadele vastavalt järgmistele kriteeriumidele:

- neljale siseturu teemale ettenähtud summast ülejääv osa eraldatakse tervenisti nendele siseturule suunatud projektidele, millel on suurim kvaliteedi punktisumma, sõltumata teemast, mille kohta taotlus esitati;
- sama lähenemist rakendatakse kolmandatele riikidele ettenähtud kahe teema osas;
- kui ettenähtud summa ei ole ikka veel ammendunud, siis liidetakse siseturule ja kolmandatele riikidele ettenähtud ülejäävad summad kokku ja kogusumma eraldatakse kõrgeima kvaliteedi punktisummaga projektidele, sõltumata prioriteetsusest ja teemast, mille kohta taotlus esitati.

4. Ajakava ja tähtajad

Ajakava ja tähtajad	
Konkursikutse algus:	28. jaanuar 2021
Taotluste esitamise tähtpäev:	28. aprill 2021 – 17.00.00 Kesk-Euroopa aja järgi (Brüssel)
Hindamine:	aprill – september 2021
Teave hindamistulemuste kohta:	september 2021
Peaassamblee allkiri:	< jaanuar 2022

5. Vastuvõetavus

Taotlused tuleb esitada enne konkursikutse tähtaega (vt ajakava punkt 3).

Taotlused tuleb saata elektrooniliselt rahastus- ja hankeportaali elektroonilise taotlussüsteemi kaudu (juurdepääsetav teemalehe jaotise otsingus „Rahastus ja hanked“). Taotluste esitamine paber kandjal EI OLE võimalik.

Taotlused (sh lisad ja tõendavad dokumendid) tuleb esitada kasutades taotlussüsteemi sees etteantud vorme (⚠ MITTE „Teema“ lehel saadavalolevad vormid – need on ainult lisateabeks).

Taotlused peavad olema lõplikud ja sisaldama kõiki osasid ja kohustuslikke lisasid ja tõendavaid dokumente.

Taotlusvorm koosneb:

- A osa (täita kohe veebis) – sisaldab haldusteavet osalejate kohta (tulevane koordinaator ja toetusesaajad) ja projekti kokkuvõtlikku eelarvet.

- B osa (laadida alla portaali taotlussüsteemist, ära täita, seejärel kokku koguda ja PDF-failina taas süsteemi üles laadida) – sisaldab projekti tehnilist kirjeldust.
- kohustuslikud lisad ja tõendavad dokumendid (PDF-failidena üles laadida).

Taotluse esitamisel tuleb kinnitada, et teil on volitus tegutseda kõigi kandideerijate nimel. Veelgi enam, peate kinnitama, et taotluses olev informatsioon on korrektne ja terviklik ja osalejad nõustuvad ELi rahastuse saamiseks ettenähtud tingimustega (eriti rahastamiskõlblikkus, finants- ja tegevussuutlikkus, kõrvalejätmine jne). Enne toetuse allkirjastamist peab iga toetusesaaja kinnitama seda uuesti kirjaliku kinnitusega. Terviktoetuse taotlused lükatakse tagasi.

Teie taotlus peab olema **loetav, juurdepääsetav ja väljatrükitav**.

Taotlus võib olla maksimaalselt **70 lehekülge**. Hindajad ei võta lisalehekülgi arvesse.

Teilt võitakse hiljem paluda täiendavaid dokumente (juriidilise isiku valideerimiseks, finantssuutlikkuse kontroll, pangakonto valideerimine jne).

Kohustuslikud lisad ja tõendavad dokumendid

Selle konkursikutse kohustuslikud **lisad ja tõendavad dokumendid** (saadaval otse taotlussüsteemis) on:

- üksikasjalik eelarvetabel;
- projektijuhi ja hiljem ka kogu meeskonna CVD;
- eelmise aasta tegevusaruanded;
- nimekiri kõikidest ELi toetatavatest projektidest viimase kolme aasta jooksul, sh eelmistest projektidest, mille ettepanekut jätkatakse lähtuvalt delegeeritud määrusest (EL) 2015/1829 artikkel 1.4;
- tõendavad dokumendid iga taotleja kohta, mis näitavad, et taotlejad on organisatsioonid või asutused nagu on sätestatud määruse (EL) nr 1144/2014 artikli 7 lõikes 1, tõendavad dokumendid vastavuse kohta esindatuskriteeriumile, mis on sätestatud delegeeritud määruse (EL) 2015/1829 artiklis 1 (vt alumine punkt), koos juriidilist isikut tõendavate dokumentidega.

 Lisateabe saamiseks esitamisprotsessi kohta (sh IT aspektid), tutvuge veebipõhise käsiraamatuga.

6. Toetuskõlblikkus

Rahastamiskõlblikud osalejad

Selleks, et olla rahastamiskõlblik, peavad osalejad olema:

- juriidilised isikud (avalik asutus või eraasutus)
- registreeritud ELi liikmesriigis (sh ülemeremaad ja -territooriumid)
- rahastamiskõlblikud organisatsioonid või asutused vastavalt määruse (EL) nr 1144/2014 artikli 7 lõikele 1:
 - kutseorganisatsioonid või kutsealadevahelised organisatsioonid, mis asuvad liikmesriigis ja esindavad selle liikmesriigi asjaomast sektorit või asjaomaseid sektoreid, ning eelkõige määruse (EL) nr 1308/2013 artiklis 157 osutatud tootmisharudevahelised organisatsioonid ja määruse (EL) nr 1151/2012 artikli 3 punktis 2 määratletud rühmad, kui nad esindavad viimati nimetatud määruse alusel kaitstud nime ja on kõnealuse programmiga hõlmatud;
 - liidu kutseorganisatsioonid või kutsealadevahelised organisatsioonid, mis esindavad asjaomast sektorit või asjaomaseid sektoreid liidu tasandil;
 - määruse (EL) nr 1308/2013 artiklites 152 ja 156 osutatud tootjaorganisatsioonid või tootjaorganisatsioonide liidud, mis on liikmesriigi poolt tunnustatud, või
 - põllumajanduse ja toidutööstuse sektori asutused, mille eesmärk on ja mis tegelevad põllumajandustoodete teabe andmise ja nende müügi edendusega ning millele asjaomane liikmesriik on usaldanud selgelt määratletud avaliku teenuse osutamise ülesande selles valdkonnas; nad peavad olema asjaomases liikmesriigis seaduslikult asutatud vähemalt kaks aastat enne artikli 8 lõikes 2 osutatud konkursikutse kuupäeva.

Eelnimetatud programmi esitavad organisatsioonid võivad esitada taotluse, kui nad esindavad asjaomast sektorit või toodet ja vastavad delegeeritud määruse (EL) 2015/1829 artikli 1 lõikes 1 või artikli 1 lõikes 2 sätestatud järgmistele tingimustele:

- määruse (EL) nr 1144/2014 artikli 7 lõike 1 punktides a ja b osutatud liikmesriigi või liidu tasandi kutseorganisatsiooni või kutsealadevahelist organisatsiooni käsitatakse programmiga seotud sektorit esindavana:
- kui organisatsiooni kuuluvate tootjate arv on vähemalt 50 % tootjate arvust või organisatsiooni toodangu maht või väärtus on vähemalt 50 % asjaomase toote (asjaomaste toodete) või sektori turustatava toodangu mahust või väärtusest asjaomase liikmesriigi või liidu tasandil või
- kui see on tootmisharudevaheline organisatsioon, mida liikmesriik on tunnustanud kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 ⁽⁷⁾ artikliga 158 või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1379/2013 ⁽⁸⁾ artikliga 16;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1151/2012 ⁽⁹⁾ artikli 3 punktis 2 määratletud rühma, millele on osutatud määruse (EL) nr 1144/2014 artikli 7 lõike 1 punktis a, käsitatakse määruse (EL) nr 1151/2012 alusel kaitstud nime esindavana ning programmiga hõlmatuna, kui rühma toodang on mahu või väärtuse poolest vähemalt 50 % kaitstud nimega toote (toodete) turustatavast toodangust;
- tootjaorganisatsiooni või tootjaorganisatsioonide liitu, millele on osutatud määruse (EL) nr 1144/2014 artikli 7 lõike 1 punktis c, käsitatakse programmiga seotud toodet (tooteid) või sektorit esindavana, kui liikmesriik on seda tunnustanud kooskõlas määruse (EL) nr 1308/2013 artikliga 154 või 156 või määruse (EL) nr 1379/2013 artikliga 14;
- määruse (EL) nr 1144/2014 artikli 7 lõike 1 punktis d osutatud põllumajandusliku toidutööstuse sektori asutusi käsitatakse programmiga seotud sektorit (sektoreid) esindavana, kui nende liikmete hulka kuulub asjaomase toote (asjaomaste toodete) või sektori esindajaid.

50 % võidakse lubada madalamaid künniseid, kui programmi esitav organisatsioon on esitanud taotluses tõendanud, et konkreetsed asjaolud, sealhulgas tõendid turu struktuuri kohta, põhjendavad programmi esitava organisatsiooni käsitamist asjaomast toodet (asjaomaseid tooteid) või sektorit esindavana.

Toetusesaajad peavad registreerima jaotises „Osalejate register“ – enne taotluse esitamist – ning keskne valideerimisteenus (REA) peab selle valideerima. Valideerimiseks on neil vaja üles laadida õiguslikku seisundit ja päritolu näitavad dokumendid.

Teised üksused võivad osaleda teistes konsortsiumi rollides nagu assotsieerunud partnerid, alltöövõtjad, mitterahalisi panuseid andvad kolmandad isikud jne (vt punkt 12).

Erijuhtumid

Juriidilise isikuta üksused – üksused, millel puudub juriidilise isiku staatus vastavalt oma siseriiklikele õigusaktidele, võivad osaleda erandina eeldusel, et nende esindajatel on õigus võtta üksuse nimel juriidilisi kohustusi ja pakkuda ELi finantsshuvide kaitseks tagatist, mis on võrdne juriidiliste isikute poolt pakutavaga ⁽¹⁰⁾.

Ühingud ja huvirühmad – liikmetest koosnevad üksused võivad osaleda ka kui „ainsad toetusesaajad“ või „juriidilise isikuta toetusesaajad“ ⁽¹¹⁾.

 Kui tegevuse viivad ellu liikmed, peavad nad osalema (kas toetusesaajatena või kolmandatele isikutele mõeldud rahalise toetuse vastuvõtjatena, vastasel juhul ei saa tegevus nende kulusid katta).

⁽⁷⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 671.

⁽⁸⁾ ELT L 354, 28.12.2013, lk 1.

⁽⁹⁾ ELT L 343, 14.12.2012, lk 1.

⁽¹⁰⁾ Vt ELi finantsmääruse 2018/1046 artikli 197 lõike 2 punkt c.

⁽¹¹⁾ Definitsioonidega tutvumiseks vt ELi finantsmääruse 2018/1046 artikli 187 lõige 2 ja artikli 197 lõike 2 punkt c.

ELi piiravad meetmed – teatud üksustele kehtivad kindlad reeglid (nt üksused, kellele kehtivad *ELi piiravad meetmed* tulenevalt Euroopa Liidu lepingu (ELi lepingu) artiklist 29 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklist 215 ⁽¹²⁾ ja üksustest, millele kehtivad Komisjoni suunised nr 2013/C 205/05 ⁽¹³⁾). Sellised üksused ei ole osalemiseks rahastamiskõlblikud, sh toetusesaajatena, assotsieerunud partneritena, mitterahalisi panuseid andvate kolmandate isikutena, alltöövõtjatena või kolmandatele isikutele mõeldud rahalise toetuse vastuvõtjatena (kui üldse).

i Rohkema teabe saamiseks vt dokumenti „Eeskirjad juriidilise isiku valideerimise, juriidilise isiku määratud esindaja määramise ja finantssuutlikkuse hindamise kohta“

Konsortsiumi koosseis

Taotlused peab esitama vähemalt kahest organisatsioonist koosnev konsortsium, kellel on vähemalt kaks organisatsiooni, millele on osutatud määruse (EL) nr 1144/2014 artikli 7 lõike 1 punktides a, c ja d, mis peavad pärinema vähemalt kahest ELi liikmesriigist ja toimima kooskõlas antud sektorist pärit tootele kehtivate müügiedendamise tingimustega.

Üksiktaotlejate taotlused EI OLE lubatud, v.a liidu kutseorganisatsioonide või kutsealadevaheliste organisatsioonide puhul, mis esindavad liidu tasandil edendatavad toodet või sektorit (määruse (EL) nr 1144/2014 artikli 7 lõike 1 punkt b). Sellisel juhul on lubatud ühe toetusesaajaga taotlused.

Rahastamiskõlblikud tegevused

Rahastamiskõlblikud tegevused on välja toodud ülal punktis 2.

Teavitus- ja müügiedenduskampaaniad võivad hõlmata järgmisi tegevusi.

1. Projektijuhtimine
2. Suhtekorraldus
 - Suhtekorraldustegevus
 - Pressiüritused
3. Veebileht, sotsiaalmeedia
 - Veebilehe loomine, ajakohastamine, hooldamine
 - Sotsiaalmeedia (kontode loomine, korrapärased postitused)
 - Muu (mobiilirakendused, e-õppe platvormid, veebiseminarid jne)
4. Reklaam
 - Trükimeedia
 - Televisioon
 - Raadio
 - Internet
 - Välireklaam
 - Kino
5. Kommunikatsioonivahendid
 - Väljaanded, meediapaketid, reklaamkingitused
 - Reklaamvideod
6. Üritused
 - Stendid messidel
 - Seminarid, õpikojad, ettevõtetevahelised kohtumised, kaubandusabi, kokkade väljaõpe, üritused koolides
 - Restoranide nädalad
 - Ürituste sponsorlus
 - Õppereisid Euroopas

⁽¹²⁾ Euroopa Liidu Teatajas on ametlik nimekiri juhul, kui esineb vastuolu, selle sisu on ülimuslik ELi sanktsioonide kaardi suhtes.

⁽¹³⁾ Komisjoni suunised nr 2013/C 205/05 Iisraeli üksuste abikõlblikkuses ja nende tegevustes Iisraeli poolt okupeeritud aladel alates 1967. aasta juunikuust, ELi rahastatud auhinnad ja rahastamisvahendid alates 2014. aastast edasi (ELT C 205 19.7.2013, lk 9).

7. Müügikohtade edendamine

— Degusteerimispäevad

— Muu: reklaam jaemüüjate trükistes, reklaam müügikohtades

Degusteerimine ja näidiste jagamine ei ole lubatud siseturul läbiviidavates kampaaniates, milles käsitletakse vastutustundliku alkoholitarbimise harjumusi; sellised tegevused on siiski aktsepteeritavad, kui need täiendavad või toetavad teavitustegevusi seoses kvaliteedikavade ja mahepõllumajandusliku tootmisega.

Tegevused peaksid täiendama mitte kattuma ühise põllumajanduspoliitika rahastatavate tegevustega ja/või teiste liikmesriikide fondide või meetmetega, millega tehakse riiklikul tasandil põllumajandustoodetele müügiedendustööd. Projektid peavad olema loodud nii, et need täiendavad teisi era või avalikke tegevusi, mida ettepaneku teinud organisatsioon(id) rakendavad sihtturgudel; tuleb tagada sünergiaid selliste tegevustega.

Projektides tuleb arvesse võtta varasemalt kaasrahastatud kampaaniate tulemusi, tuues selgelt välja nende mõju ja uuesti esitamise põhjused.

Täiendusi tuleb kirjeldada projektiettepanekus (taotlusvormi B osa).

Projektid peavad olema kooskõlas ELi poliitiliste huvide ja prioriteetidega (nt keskkonna- kliima-, sotsiaal-, arengu- ja kaubanduspoliitika jne).

Taotlused peavad vastama järgmistele tingimustele.

- a) Taotlused vastavad asjaomaseid tooteid ja nende turustamist reguleerivatele liidu õigusaktidele ning on liidu mõõtmega.
- b) Siseturгу käsitlevate taotluste jaoks, mis hõlmavad vähemalt üht määruse (EL) nr 1144/2014 artikli 5 lõikes 4 osutatud kava: keskenduge oma peamise liidu sõnumi raames kõnealus(t)ele kava(de)le. Kui selles programmis kasutatakse eelnimetatud kava(de) näitlikustamiseks üht või mitut toodet, peab sellist toodet (selliseid tooteid) väljendama teisese sõnumina, mis on seotud peamise liidu sõnumiga.
- c) Mitut riiki hõlmava programmi edastatav sõnum, mis sisaldab tervisemõjualast teavet:
 - siseturul peab vastama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1924/2006 ⁽¹⁴⁾ või olema heaks kiidetud selle liikmesriigi pädeva tervishoiuasutuse poolt, kus toiminguid tehakse;
 - kolmandates riikides peab olema heaks kiidetud selle riigi pädeva tervishoiuasutuse poolt, kus toiminguid tehakse.
- d) Taotlustes, milles tehakse ettepanek mainida päritolu või tootemarki, peavad need vastama rakendusmääruse (EL) 2015/1831 II peatükis esitatud eeskirjadele.

Meetmete rahastamiskõlblikkuse hindamiseks tuleb esitada järgmine teave:

- riiklike kvaliteedikavasid hõlmavate taotluste korral tuleb esitada dokumendid või viited avalikele allikatele, mis tõendavad, et asjaomane kvaliteedikava on liikmesriigis ametlikult tunnustatud;
- siseturule suunatud taotluste korral, mis edastavad õigeid toitumistavasid või vastutustundlikku alkoholitarbimist käsitlevat sõnumit tuleb kirjeldada, kuidas kavandatud programm ja selle sõnum(id) on kooskõlas asjaomaste riiklike rahvatervisealaste eeskirjadega liikmesriigis, kus programmi rakendatakse (sh viited või dokumendid, mis antud väidet toetavad);
- taotluste korral edendada jätkusuutlikke tooteid või meetodeid tuleb esitada dokumendid või viited avalikele allikatele, mis tõendavad, et asjaomane toode/meetod on jätkusuutlikuna tunnustatud.

⁽¹⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1924/2006 toidu kohta esitatavate toitumis- ja tervisealaste väidete kohta (ELT L 404, 30.12.2006, lk 9).

Rahaline toetus on kolmandatele isikutele lubatud toetustena järgmistel tingimustel:

- rahalist toetust antakse ainult üksustele, mis on seotud toetusesaajaga ⁽¹⁵⁾ ja kindlaks tehtud projektiettepanekus;
- projekt täpsustab igale kolmandale isikule mõeldud maksimaalse rahalise toetuse suuruse ja kriteeriumid ja protseduurid toetuse andmiseks;
- toetusesaajad kinnitavad, et tegevuse eest küsitav tasu on kooskõlas kolmandate isikute tegelikult kantud kuludega ja, et üksused on nõus usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega ja peavad kulutabelit.

Geograafiline asukoht (sihtriigid)

Taotlused peavad olema seotud tegevustega, mis on suunatud ühele või mitmele riigile, mida konkursikutse teema katab.

Kestus

Projektid peavad kestma minimaalselt 12 kuud ja maksimaalselt 36 kuud.

Taotlustes tuleks täpsustada meetme kestus.

7. Finants- ja tegevussuutlikkus ja kõrvalejätmine

Finantssuutlikkus

Taotlejatel peavad olema stabiilsed ja piisavad vahendid, et projektid edukalt ellu viia ja anda oma panus. Mitmetes projektides osalevatel organisatsioonidel peab olema piisavalt suutlikkust kõik projektid ellu viia.

Finantssuutlikkuse kontroll viiakse läbi nende dokumentide põhjal, mis teil palutakse üles laadida osalejate registris toetuste ettevalmistamisel (nt tulude ja kulude aruanne ja bilanss, äriplaan, tunnustatud välisaudiitori koostatud auditi aruanne, viimase rahandusaasta aruande kinnitamine jne). Analüüs põhineb neutraalsetel finantsnäitajatel, aga arvestab ka selliseid aspekte nagu sõltuvus ELi rahastusest ja defitsiit ja eelmiste aastate tulud.

Kontroll viiakse tavaliselt läbi kõikide toetusesaajate seas, v.a:

- riigiasutused (üksused, mis on siseriikliku õiguse kohaselt riigiasutustena loodud, sh kohalikud, regionaalsed või riiklikud asutused) või rahvusvahelised organisatsioonid;
- kui individuaalselt taotletava toetussumma ei ole suurem kui 60 000 eurot.

Kui leiame, et teie finantssuutlikkus ei ole rahuldav, võime paluda järgmist:

- lisateavet;
- tõhustatud finantsvastutuste režiimi, see tähendab ühis- ja solidaarset vastutust kõigile toetusesaajatele (vt all, punkt 10);
- (üks või rohkem) eelmaksetagatised (vt all, punkt 10)

või

- paluda, et teid asendatakse või vajadusel keelduda kogu taotlusest.

 Rohkema teabe saamiseks, vt „Eeskirjad juriidilise isiku valideerimise, juriidilise isiku määratud esindaja määramise ja finantssuutlikkuse hindamise kohta“

Tegevussuutlikkus

Taotlejatel peab olema **oskusteave, kvalifikatsioon ja vahendid**, et projektid edukalt ellu viia ja anda oma panus (sh piisav kogemus sarnase suuruse ja olemusega projektidega).

⁽¹⁵⁾ „Seotud üksused“ on üksused, mis on seotud toetusesaajaga, eelkõige läbi õigusliku või rahalise seose, mis ei ole piiratud tegevusele ega loodud üksnes selle elluviimise eesmärgil.

Taotlejad peavad tõendama, et projektijuhiks määratakse vähemalt üks füüsiline isik, kes töötab taotleja juures (töölepingu alusel või kes on määratud meetme haldamiseks samaväärse ametisse nimetamise akti, tasustatava lähetuse või muud liiki otselepingu (nt teenuste osutamist hõlmava lepingu) alusel). Projektijuhil peab olema vähemalt kolmeaastane projektijuhtimiskogemus.

Tegevussuutlikkust hinnatakse toetuse andmise kriteeriumite „kvaliteedi“ osas sõltuvalt taotlejate ja nende projekti meeskondade kompetentsist ja kogemusest, sh tegevusvahendid (inimesed, tehnika ja muu) või erandina pakutud meetmed selle saamiseks ajaks, mil tegevuse elluviimine algab.

Kui toetuse andmise kriteeriumite hinnang on positiivne, on taotlejatel hinnangu kohaselt piisavalt tegevussuutlikkust.

Taotlejad peavad tõestama oma tegevussuutlikkust taotlusvormis (B osa) oleva järgmise informatsiooni abil:

- projekti juhtimise ja elluviimise eest vastutavate töötajate üldiseloostused (kvalifikatsioonid ja kogemused) (nt projektijuh CV, üksnes projektimeskonna CVd, jne);
- taotlejate eelmise aasta tegevusaruanded;
- ELi rahastatud projektide nimekiri viimase kolme aasta kohta.

Võidakse paluda täiendavaid tõendavaid dokumente, kui on vaja tõestada taotleja tegevussuutlikkust.

Kõrvalejätmine

Taotlejad, kelle suhtes kohaldatakse **ELi haldussanktsioone** (ehk kõrvalejätmine või rahalise karistuse otsus) ⁽¹⁶⁾ või on ühes järgnevatest **väljajätmise olukordadest**, mis takistavad neil ELi toetuse saamist EI SAA osaleda:

- pankrot, likvideerimine, kohus on määranud halduri, kokkulepe võlausaldajatega, peatatud äritegevus või muud sarnased toimingud (sh isikute toimingud, kel on piiramatu vastutus taotleja võlgade eest);
- sotsiaalkindlustuse või maksudega seotud kohustuste täitmata jätmine (sh kui on sooritanud isikud, kel on piiramatu vastutus taotleja võlgade eest);
- süüdi raskes ametialases rikkumisest ⁽¹⁷⁾ (sh kui on toime pannud isikud, kellel on volitused esindada, otsuseid langetada või kontrollida, tulusaavad omanikud või isikud, kes on olulised toetuse saamisel/rakendamisel);
- pettuse toimepanemine, korruptsioon, sidemed kuritegeliku organisatsiooniga, rahapesu, terrorismiga seotud kuriteod (sh terrorismi rahastamine), lapstööjõud või inimkaubandus (sh kui on toime pannud isikud, kellel on volitused esindada, otsuseid langetada või kontrollida, tulusaavad omanikud või isikud, kes on olulised toetuse saamisel/rakendamisel);
- on märkimisväärsed puudujäägid ELi hankelepingu alusel peamiste kohustuste täitmisel, toetuslepingus, auhinnas, eksperdlepingus vms (sh kui on toime pannud isikud, kellel on volitused esindada, otsuseid langetada või kontrollida, tulusaavad omanikud või isikud, kes on olulised toetuse saamisel/rakendamisel);
- süüdi määruse (EÜ, Euratom) nr 2988/95 artikli 1 lõike 2 tähenduse eiramises (sh kui on toime pannud isikud, kellel on volitused esindada, otsuseid langetada või kontrollida, tulusaavad omanikud või isikud, kes on olulised toetuse saamisel/rakendamisel);
- loodud teise kohtualluvuse kaudu eesmärgiga hiilida mööda maksu-, sotsiaalsetest- ja teistest seadusjärgsetest kohustustest päritoluriigis või selle eesmärgiga on loodud muu üksus (sh kui on toime pannud isikud, kellel on volitused esindada, otsuseid langetada või kontrollida, tulusaavad omanikud või isikud, kes on olulised toetuse saamisel/rakendamisel).

⁽¹⁶⁾ Vt ELi finantsmääruse 2018/1046 artikkel 136.

⁽¹⁷⁾ Ametaialane rikkumine hõlmab järgmist: ameti eetikastandardite rikkumine, ekslik toiming, millel on mõju usaldusväärsusele, vaeandmete/teabe moonutamisele, kartellis osalemine või muus kokkuleppes, mis moonutab konkurentsi, intellektuaalomandiõiguste rikkumine, püüd mõjutada otsustusprotsessi või püüd hankida riigiasutustelt konfidentsiaalset informatsiooni, et saada eelis.

Taotlejad lükatakse tagasi, kui selgub järgmine ⁽¹⁸⁾:

- otsustusprotsessi ajal tõlgendati valesti teavet, mis oli osalemiseks vajalik, või ei edastatud seda teavet;
- oldi varasemalt seotud taotluse ettevalmistamisega, mis tähendab konkurentsi moonutamist ega see teisiti leevendada (huvide konflikt).

8. Hindamis- ja otsustusprotsess

Taotlused peavad järgima **tavapärasest taotluse esitamise ja hindamisprotsessi** (üheetapiline esitamine + üheetapiline hindamine).

Taotlustes kontrollitakse esmalt formaalseid nõudeid (juurdepääsetavus ja rahastamiskõlblikkus) ja seejärel hindab (iga teema kohta eraldi) neid **hindamiskomitee** (keda nõustavad erapooletud välisekspertid), kes kontrollivad tegevussuutlikkust ja hindamiskriteeriume (vt punktid 7 ja 9) ja paigutavad edetabelisse sõltuvalt kvaliteedi punktisummast.

Sama punktisummaga taotluste korral (sama teema raames) määratakse **tähtsuse järjekord** järgmise lähenemise alusel:

Iga *ex aequo* taotlustega rühma korral alustatakse suurima punktisummaga rühmast ja jätkatakse langevas järjekorras, prioriseeritakse projekte, mis võimaldavad toodete või sihtturgude mitmekesistamist.

See tähendab, et sama teemat katvate *ex aequo* taotluste vahel prioriseeritakse taotluseid, mis ei ole veel esindatud suurema tähtsusega taotluste seas, esmalt toodetesse puutuvalt, seejärel sihtturgu puutuvalt.

Kui neid kriteeriume ei saa rakendada, valitakse individuaalse hindamiskriteeriumiga suurima punktisumma saanud projektid.

Esmalt võrdleme projektide punktisummasid lähtuvalt hindamiskriteeriumist „asjakohasus“. Kui need punktisummad on võrdsed, prioriseeritakse projekte lähtuvalt kriteeriumist „mõju“. Kui need punktisummad on võrdsed, prioriseeritakse projekte lähtuvalt kriteeriumist „kvaliteet“.

Pingeridade järjestusest tuleb rangelt kinni pidada.

Kõiki taotluseid teavitatakse hinnangutest (hindamistulemustega kiri). Edukaid taotlusi oodatakse toetuse ettevalmistamisele; teised paigutatakse varunimekirja või jäetakse kõrvale.

 Rahastamise kohustus puudub – kutse toetuste ettevalmistamisele EI tähenda, et toetus on eraldatud. Meil on jätkuvalt tarvis läbi viia õiguslikke kontrole enne toetuste jagamist: juriidilise üksuse valideerimine, finantssuutlikkus, kõrvalejätmine jne.

Kui arvate, et hindamisprotseduur oli vigane, võite edastada kaebuse (järgides tulemuste kirjas olevaid tähtaegu ja protseduure). NB! Teateid, mida ei ole avatud 10 päeva pärast saatmist, peetakse juurdepääsetavaks, ja tähtaegu arvestatakse alates avamisest/juurdepääsust (vt ka *rahastus- ja hankeportaali tingimused*).

Toetuse ettevalmistamine hõlmab vestlust selleks, et täpsustada projekti tehnilisi või rahalisi üksikasju ja teilt võidakse paluda täiendavat informatsiooni. See võib ühtlasi hõlmata ka olemasoleva taotluse täiendamist, et käsitleda hindamiskomitee ja teiste soovitusi. Kooskõlastus on toetuse allkirjastamise eeltingimus.

9. Hindamiskriteeriumid

Selle konkursikutse **hindamiskriteeriumid** on järgmised.

— Asjakohasus (25 punkti)

- Kavandatud tegevuse asjakohasus määruse (EL) nr 1144/2014 artiklis 2 loetletud üld- ja erieesmärkide, sama määruse artiklis 3 loetletud eesmärkide ning asjaomase temaatilise prioriteediga seoses kindlaks määratud prioriteetide, eesmärkide ja eeldatavate konkursikutse tulemuste seisukohalt.
- Kavandatud teavituse- ja müügiedenduse projekti panus seoses ÜPP kliima- ja keskkonnavalaste eesmärkidega, rohelise kokkuleppega ja „talust toidulauale“ strateegiatega, eeskätt seoses tootmise ja tarbimise jätkusuutlikkusega.

⁽¹⁸⁾ Vt ELi finantsmääruse 2018/1046 artikkel 141.

- Turuanalüüsi kvaliteet ja asjakohasus.
- Tegevuskava, kindlate eesmärkide, sihtrühmade ja põhisõnumite sidusus.
- Kampaniaga edastatav ELi sõnum.
- **Kvaliteet** (50 punkti)
 - Eesmärkide ja tegevuskava seisukohast sobivate tegevuste valik, piisav teabevahetus, tegevustevaheline koostoime.
 - Tegevuste ja saavutatavate tulemuste lühikirjeldus.
 - Kavandatud hindamismeetodite ja näitajate kvaliteet.
 - Eelarve tasakaalustatud jaotus vastavalt eesmärkidele ja tegevuste ulatusele.
 - Hinnanguliste kulude selge kirjeldus ja eelarve täpsus.
 - Hinnanguliste kulude ja tulemuste vastavus.
 - Projekti juhtimise ja haldamise struktuur.
 - Kvaliteedikontrolli mehhanismid ja riskijuhtimine.
- **Mõju** (25 punkti)
 - Projekti mõju ELi tasandil.
 - Investeeringu üldsumma põhjendus.

Hindamiskriteeriumid	Minimaalne edasisaamise punktisumma	Maksimaalne punktisumma
Asjakohasus	15	25
Kvaliteet	30	50
Kvaliteet	15	25
Kogu (edasisaamise) punktisumma	60	100

Maksimumpunktid: 100 punkti.

Individaalne künnis kriteeriumi kohta: 15/25 ja 30/50 punkti.

Üldine künnis: 60 punkti.

Taotlused, mis ületavad individuaalsed künnised JA üldise künnise, võivad saada toetuse – konkursikutse olemasolevate eelarvehendite piires. Teised taotlused lükatakse tagasi.

10. Toetuslepingute õiguslik ja rahaline koostamine

Kui läbite hindamise, kutsutakse teie projekt toetuste ettevalmistamisele, kus teil palutakse valmistada toetusleping koos ELi projekti eest vastutava ametnikuga.

See toetusleping loob raamistiku teie toetusele ja selle tingimustele, eeskätt mis puudutab lõpptulemust, aruandlust ja makseid.

Toetuslepingu näidis, mida kasutatakse (jt asjakohased vormid ja juhised) on leitavad portaali viitedokumentide alt.

Alguskuupäev ja projekti kestus

Projekti alguskuupäev ja kestus määratakse toetuslepingus (andmeleht, punkt 1). Tavaliselt määratakse projekti alguskuupäev pärast toetuse allkirjastamist. See ei tohiks olla hiljem kui 6 kuud pärast toetuslepingu jõustumise kuupäeva. Tagasiulatuvat taotlust on võimalik erandkorras rahastada nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel – ent mitte kunagi varem kui ettepaneku saatmise kuupäev.

Projekti kestus: minimaalselt 12 kuud, maksimaalselt 36 kuud.

Tulemused

Iga projekti saavutatavaid tulemusi juhitakse läbi toetuste haldamise süsteemi portaali ja kajastatakse toetuslepingu lisas 1.

Toetuse vorm, rahastamismäär ja maksimaalne toetussumma

Toetuse parameetrid (maksimaalne toetussumma, rahastamismäär, kõik rahastamiskõlblikud kulud jne) sätestatakse toetuslepingus (andmeleht, punkt 3 ja artikkel 5).

Projekti eelarve: ei ole piiratud. Antav toetussumma võib olla taotletud summast väiksem.

Antav toetus põhineb olemasoleval eelarvel ja tegelikel kuludel. See tähendab, et toetus hüvitab AINULT teatud kulud (rahastamiskõlblikud kulud) ja AINULT kulud, mis tegelikult projekti jaoks tehti (MITTE eelarvelised kulud).

Kulud hüvitatakse toetuslepingus sätestatud rahastamismäära alusel (85 % toetusesaajatele, kes asuvad ELi liikmesriigis ja saavad finantsabi ning 80 % toetusesaajatest teistest riikidest).

Kasumi taotlemise reegel kehtib tulusaamisele orienteeritud organisatsioonidele, kes selle konkursikutse raames kandideerivad. Toetusega EI TOHI toota kasumit. Kui toodetakse kasumit (s.o tulu ülejääk + ELi toetus kulude katteks), lahutame selle teie lõplikust toetussummast.

Lisaks palume arvesse võtta, et lõplikku toetussummat võidakse vähendada, kui toetuslepingut rikutakse (nt ebakorrektn rakendamine, kohustuste täitmata jätmine jne).

Eelarve kategooriad ja kulude abikõlblikkuse reeglid

Eelarve kategooriad ja kulude abikõlblikkuse reeglid on sätestatud toetuslepingust (andmeleht, punkt 3 ja artikkel 6).

Selle konkursikutse eelarve kategooriad:

- A. Personalikulud
 - A.1 Töötajad, A.2 otselepinguga füüsilised isikud, A.3 isikkoosseis
 - A.4 VKEde omanikud ja füüsilisest isikust toetusesaajad
- B. Alltöövõtu kulud
- C. Ostmise kulud
 - C.1 Sõidu- ja elamiskulud
 - C.2 Varustus
 - C.3 Muud kaubad, tööd ja teenused
- D. Teised kulukategooriad
 - D.1 Rahaline toetus kolmandatele isikutele
- E. Kaudsed kulud

Kindlad kulude abikõlblikkuse reeglid antud konkursikutse raames:

- personalikulud:
 - lisamaksed: standard
 - VKEde omanik/füüsilise isiku ühikuhind: jah
 - vabatahtlikud kulud: ei
- sõidu- ja elamiskulud: tegelikud kulud
- varustuse kulud: amortisatsioon
- teised kulukategooriad:
 - kolmandatele isikutele mõeldud rahalise toetuse kulud; maksimaalne summa kolmanda isiku kohta on 60 000 eurot, v.a juhul, kui vajalik on suurem summa, sest tegevuse eesmärki on vastasel juhul võimatu või liiga keeruline saavutada ja see on taotlusvormis nõuetekohaselt põhjendatud

- kaudsed kulud: 4 % rahastamiskõlblikud personali otsekulud (kategooria A)
- käibemaks: mahaarvamisele mittekuuluv käibemaks on rahastamiskõlblik (alates 2013. aastast ei ole rahastamiskõlblik käibemaks, mille tasusid toetusesaajatena riigiasutustena tegutsevad avalik-õiguslikud asutused)
- oskustöölised:
 - lubatud on tasuta mitterahalised panused, aga need ei tohi kulusid mõjutada, st neid ei saa kuluna deklareerida
 - avalööök: avalöögi kulud, mille organiseeris toetuse andja, on rahastamiskõlblik (maksimaalselt kahe inimese reisikulud, Brüsseli tagasisõidupilet ja ühe öö majutus) vaid juhul, kui kohtumine toimub pärast projekti alguskuupäeva, mis on sätestatud toetuslepingus; vajadusel on alguskuupäeva võimalik muudatusega korrigeerida
 - kolmandate isikute antavad rahalised toetused, eeskätt tegevuse rakendamiseks mõeldud rahastamiskõlblike kulude katteks, ei ole lubatud, v.a juhul kui toetuse andja on toetusesaaja organisatsiooni liige.

Aruandlus ja toetuste maksmise kord

Aruandlus ja toetuste maksmise kord on sätestatud toetuslepingus (andmeleht, punkt 4 ja artiklid 21 ja 22).

Pärast toetuslepingu allkirjastamist jagatakse tavaliselt eelmakse, et alustada projektiga töötamist (tavaliselt 20 % osa maksimaalsest toetussummast).

Eelmakse tehakse 30 päeva pärast finantsgarantiilepingu (kui nõutud) jõustumist / 10 päeva enne lepingu jõustumiskuupäeva – mis tahes on hiliseim.

Iga tegevuse rakendamise aasta lõpus toimub vahemakse (üksikasjaliku kulude aruandlusega).

Projekti lõpus arvutatakse teie lõplik toetussumma. Kui varasemate maksete summa on suurem kui lõplik toetuse summa, palume koordinaatoril vahe kinni maksta (tagasinõudmine).

Kõik maksed tehakse koordinaatorile.

Sertifikaadid

Sõltuvalt tegevuse tüübist, toetussumma suurusest ja toetusesaajate tüübist, võidakse teil paluda esitada erinevad sertifikaadid. Iga sertifikaadi tüübid, ajakavad ja künnised on sätestatud toetuslepingus (andmeleht, punkt 4 ja artikkel 24).

Tagasinõudmiste vastutussüsteem

Tagasinõudmiste vastutussüsteem sätestatakse toetuslepingus (andmeleht punkt 4.4 ja artikkel 22).

Toetusesaajate jaoks on see üks järgmistest:

- ühis- ja solidaarne vastutus individuaalsete ülemmääradega – iga toetusesaaja kuni nende maksimaalse toetussummani;
 - tingimusteta ühis- ja solidaarne vastutus – iga toetusesaaja kuni tegevuse maksimaalse toetussummani
- või
- isiklik finantsvastutus – iga toetusesaaja kannab üksnes enda võlad.

Eelmaksetagatis

Kui nõutakse eelmaksetagatist, siis sätestatakse see toetuslepingus (andmeleht, punkt 4). Summa määratakse toetuse ettevalmistamisel ja see on tavaliselt võrdne või väiksem kui teie toetuse eelmakse.

Tagatis peaks olema eurodes ja väljastatud ELi liikmesriigis asutatud heakskiidetud panga või finantsasutuse poolt.

Pangakontodel blokeeritud summasid EI võeta finantstagatisena arvesse.

Eelmaksetagatised EI ole seotud konkreetsete konsortsiumi liikmetega, mis tähendab, et teil on vabadus otsustada, kuidas jagada tagatise summa (ühe või mitme toetusesaaja vahel, kogu summa kohta või mitu garantiid osasummade kohta, asjassepuutuva toetusesaaja või teise toetusesaaja vahel jne). Ent on siiski oluline, et soovitud summa oleks kaetud ja tagatis (ed) saadetakse meile õigeaegselt, et teha eelmakse (skaneeritud koopia portaali kaudu JA posti teel originaal).

Nõusoleku korral on võimalik panga tagatis asendada kolmanda osapoole tagatisega.

Tagatis vabastatakse toetuse lõpus, kooskõlas toetuslepingus sätestatud tingimustega.

Projekti elluviimisega seotud sätted

Julgeolekueeskirjad: vt toetuslepingu näidis (artikkel 13)

Eetikaeeskirjad: vt toetuslepingu näidis (artikkel 14)

Intellektuaalomandi õiguste eeskirjad: vt toetuslepingu näidis (artikkel 16 ja lisa 5)

— taustteave: jah

— tulemuste kasutamisoigus: jah

Rahastuse kommunikatsioon, levitamine ja nähtavus: vt toetusleping (artikkel 17 ja lisa 5)

— täiendav kommunikatsioon ja levitamisevõtted: jah

— spetsiaalne logo: jah

Tegevuse elluviimise erieeskirjad: vt toetuslepingu näidis (artikkel 18 ja lisa 5)

— erieeskirjad põllumajandustoodete teavitus- ja müügiedenduskampaaniateks

— erieeskirjad kolmandatele isikutele mõeldud rahalise toetuse kohta.

Lepingu rikkumine ja mittetäitmine

Toetusleping (peatükk 5) näeb ette meetmed, mida võime tarvitusele võtta, kui lepingut ei täideta (ja rikutakse lepingut muul moel).

 Lisateabe saamiseks, vt *anoteeritud toetusleping*

11. Abi

Nii palju kui võimalik, püüdke leida vastused küsimustele ise, selle ja teiste dokumentide abil (meil on piiratud võimalused, et tegeleda otseste päringutega):

— veebipõhine käsiraamat

— korduvad küsimused teema lehel (konkursikutse spetsiifiliste küsimuste tarvis)

— korduvad küsimused (üldiste küsimuste jaoks)

— spetsiifilised korduvad küsimused müügiedenduspoliitika kohta (<https://ec.europa.eu/chafea/agri/faq.html>)

Külastage regulaarselt ka teema lehekülge, kuna postitame sinna konkursikutset puudutavaid uudiseid.

Kontaktandmed

Eraldiseisvate küsimuste korral portaali taotlussüsteemis võtke ühendust infotoega.

IT-sse mittepuutuvad küsimused palume saata järgmisele e-posti aadressile: CHAFEA-AGRI-CALLS@ec.europa.eu

Viidake selgelt sellele konkursikutsele ja teemale, millega teie küsimus seostub (vt esileht).

12. NB!

NB!

- Ärge oodake tähtaja lõpuni – täitke oma taotlus piisavalt vara enne tähtaega, et vältida viimase hetke tehnilisi probleeme. Viimasel hetkel taotluse esitamisel tekkida võivad probleemid (nt ülekoormus) on teie riskil. Konkursikutse tähtaegu EI SAA pikendada.
- Külastage regulaarselt teema portaali. Kasutame seda, et postitada konkursikutset puudutavaid uudiseid ja lisateavet (projektikonkursi ja teemade värskendused).
- Rahastus- ja hankeportaali elektrooniline teabevahetussüsteem – taotluse esitamisega nõustuvad kõik osalejad kasutama elektroonilist teabevahetussüsteemi kooskõlas portaali tingimustega.
- Registreerimine – enne taotluse esitamist peavad kõik toetusesaajad olema registreeritud osalejate registris. Osaleja identifitseerimisnumber (osaleja kohta üks) on kohustuslik taotlusvormi sisestada. Assotsieerunud partnerid saavad registreerida hiljem (hiljemalt toetuse ettevalmistamise ajal).
- Konsortsiumi rollid – kui loote konsortsiumi, peaksite mõtlema organisatsioonidele, mis aitavad teil saavutada eesmärgi ja lahendada probleeme.

Rollid tuleks jagada lähtuvalt projektis osalemise tasemest. Peamised osalejad peaksid kaasa tegema toetusesaajatena; teised üksused võivad osaleda assotsieerunud partneritena, alltöövõtjatena, mitterahalisi panuseid andvate kolmandate isikutena. Assotsieerunud partnerid ja mitterahalisi panuseid andvad kolmandad isikud peaksid kandma oma kulud (nemad ei saa ELi rahastuse ametlikeks saajateks). Alltöövõtmise peavad läbi viima kolmandad isikud (mitte üks toetusesaajatest).
- Koordinaator – mitme toetusesaajaga toetuste puhul osalevad toetusesaajad konsortsiumina (toetusesaajate rühm). Nad peavad valima koordinaatori, kes vastutab projektijuhtimise ja koordineerimise eest ning esindab konsortsiumi toetuse andja ees. Ühe toetusesaajaga toetuste puhul, on üksik toetusesaaja automaatselt koordinaator.
- Assotsieerunud partnerid – taotlejad võivad osaleda koos assotsieerunud partneritega (s.o partnerorganisatsioonidega, mis osalevad tegevuses, ent kel ei ole õigust saada toetusraha). Nad osalevad rahastuseta ja seega ei vaja valideerimist.
- Konsortsiumikokkulepe – praktilistel ja õiguslikel kaalutlustel soovitatakse luua sisemised korraldused, mis võimaldavad tegeleda ennenägematute või erakorraliste asjaoludega (kõigil juhtudel, isegi kui ei ole toetuslepingust tulenevalt kohustuslik). Konsortsiumikokkulepe annab võimaluse toetusraha ümber jagada lähtuvalt teie enda konsortsiumi sisestest põhimõtetest ja parameetritest (nt üks toetusesaaja võib oma toetusraha teisele toetusesaajale üle anda). Seega võimaldab konsortsiumikokkulepe teil kohandada ELi toetust vastavalt teie konsortsiumi sisestele vajadustele ja aidata ka vaidluste korral.
- Tasakaalus projekti eelarve – toetuse taotlused peavad tagama tasakaalus projekti eelarve ja piisavad teised vahendid, et edukalt projekti ellu viia (nt enda panused, tegevusest loodav tulu, kolmandate isikute antavad rahalised toetused jne). Teil võidakse paluda vähendada oma hinnangulisi kulusid, kui need ei ole rahastamiskõlblikud (sh liigsed).
- Kasumi keelamise reegel – toetuste abil EI tohi luua tulu (s.o tulu ülejääk + ELi toetus kulude katteks). Me kontrollime neid projekti lõppedes.
- Topeltfinantseerimise keelamine – ELi eelarvest topeltfinantseerimine on rangelt keelatud (v.a ELi sünergiaga seotud konkursikutsetel). Väljaspool selliseid sünergia konkursikutseid võib iga tegevus saada vaid ÜHE toetuse ELi eelarvest ja kuluallikad EI tohi mingil juhul deklareerida kahe erineva ELi tegevuse kohta.
- Lõpetatud/käimasolevad projektid – juba lõpetatud projektide kohta esitatavad taotlused lükatakse tagasi; juba käimasolevate projektide kohta esitatud taotluseid hinnatakse üksikjuhtumi baasil (antud juhul, ei ole võimalik hüvitada tegevuste eest, mis algasid enne projekti alguskuupäeva/taotluse esitamist).

— ELi tegevustoetustega kombineerimine – on võimalik kombineerida ELi tegevustoetustega, kui projekt on väljaspool tegevustoetuse tööprogrammi ja veendute, et kuluallikad on selgelt eristatud teie kontrol ja neid EI deklareeriti topelt (vt *anoteeritud toetuslepingu näidis, artikkel 6.2.E*).

— Mitmed ettepanekud – taotlejad võivad esitada enam kui ühe taotluse erinevate projektide kohta sama konkursikutse raames (ja saada nendele ka rahastustoetus).

Organisatsioonid võivad osaleda mitme taotlusega.

AGA: kui sama / väga sarnase projekti kohta on esitatud mitmeid taotluseid, siis kiidetakse heaks ja hinnatakse ainult üht neist; taotlejatel palutakse konkursilt eemaldada üks neist (või see lükatakse tagasi).

— Parandatud aruande esitamine – taotluseid võib muuta ja uuesti esitada kuni konkursikutse tähtaeg seda lubab.

— Tagasilükkamine – taotlust esitades nõustuvad kõik taotlejad konkursikutse tingimustega, mis on sätestatud konkursikutse dokumendis (ja selle viidatavates dokumentides). Taotlused, mis ei ole kooskõlas kõikide konkursikutsete tingimustega lükatakse tagasi. See kehtib ka taotlejatele: Kõik taotlejad peavad vastama kriteeriumitele; kui üks neist ei vasta, tuleb ta asendada või lükatakse kogu taotlus tagasi.

— Tühistamine – võib olla olukordi, mis nõuavad konkursikutse tühistamist. Sel juhul teavitatakse teid telefoni teel või teema värskenduse kaudu. Tühistamisega ei kaasne õigust hüvitistele.

— Keel – võite taotluse esitada mis tahes ELi ametlikus keeles. Ent efektiivsema töökorralduse huvides soovime tungivalt kasutada inglise keelt. Kui teil on konkursikutse dokumente mis tahes muu ELi keeles tarvis, esitage taotlus 10 päeva pärast projektikonkursi avaldamist (kontaktandmete nägemiseks, vt punkt 11).

— Läbipaistvus – Kooskõlas ELi finantsmääruse artikliga 38, avaldatakse teavet ELi antavate toetuste kohta Europa veebilehel.

See hõlmab järgmist:

- toetusesaajate nimed,
- toetusesaajate aadressid,
- eesmärk, milleks toetust eraldati,
- maksimaalne antud toetussumma.

Avaldamisest saab erandkorras loobuda (nõuetekohaselt põhjendatud palvel), kui on oht, et avalikustamine võib ohustada teie õiguseid ja vabadusi tulenevalt Euroopa Liidu põhiõiguste hartast või kahjustada teie ärihuve.

— Andmekaitse – taotluse esitamine selle konkursikutse raames hõlmab isiklike andmete kogumist, kasutamist ja töötlemist. Neid andmeid töödeldakse kooskõlas rakenduva õigusraamistikuga. Neid töödeldakse üksnes eesmärgiga hinnata teie taotlust, sellele järgnevat toetuse kasutamist ja vajadusel programmi järelevalveks, hindamiseks ja kommunikatsiooniks. Üksikasjad on selgitatud järgmises dokumendis: rahastus- ja hankeportaali isikuandmete kaitse avaldus.